

Juli nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

Het is zomer, en velen gaan op pad. Een paar heel verschillende suggesties voor als je ter plaatse toch in de buurt bent.

*De *Biennale van Venetië* is een toonaangevende internationale kunstmanifestatie, de oudste, en wordt al sinds 1895 tweejaarlijks tijdens de zomermaanden in Venetië gehouden, van juni tot november. In de Giardini, een tuinencomplex/stadspark vind je het centrale paviljoen plus zo'n 30 kleinere paviljoens, allemaal in de loop van de tijd gebouwd door de verschillende deelnemende landen. Zo is er een Nederlands paviljoen uit 1954, dat is ontworpen door Gerrit Rietveld. Landen die geen eigen paviljoen hebben, brengen hun tentoonstelling onder in verschillende gebouwen verdeeld over de stad. Naast de afvaardiging van de deelnemende landen zelf, is er een samengestelde thema-tentoonstelling, die door een curator wordt verzorgd.

Dit jaar is de 59e editie en *Cecilia Alemani* is curator. Ze is de eerste Italiaanse vrouw die de Biennale tentoonstelling mocht samenstellen, en 85% van de kunstenaars is vrouw. Als titel koos Cecilia *The Milk of Dreams*, naar het boek van Leonora Carrington, waarin de surrealistische kunstenares een magische wereld beschrijft én tekent, waarin het leven voortdurend opnieuw wordt bekeken door het prisma van de fantasie. Het is een wereld waarin iedereen kan veranderen, een andere vorm kan aannemen of een totaal ander wezen kan worden. In deze tijd roept dat vragen op als: Wat is leven en wat is het verschil tussen plant en dier, mens en niet-mens? Wat is onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de aarde, anderen en andere levensvormen? En hoe zou het leven eruit zien zonder ons?

De tentoonstelling krijgt lovende recensies. Meer info: <https://www.labiennale.org/en/art/2022/59th-exhibition>

Melanie Bonajo vertegenwoordigt Nederland dit jaar. Ze presenteert een nieuwe video-installatie, *When the body says Yes*, die deel uitmaakt van een lopend onderzoek naar de huidige status van intimiteit in onze gecommmercialiseerde wereld. Mel daagt je uit om het lichaam opnieuw te erkennen en verkennen als middel voor connectie, intimiteit, aanraking en veiligheid. Je wordt meegevoerd in avonturen die alle zintuigen prikkelen; "feeling is a form of intelligence, think through touch". De installatie wordt afgespeeld in een bijpassend weelderig kerkje, en dus niet het Rietveld-paviljoen.

Meer info: <https://www.mondriaanfonds.nl/activiteiten/biennale-van-venetie/>

* Het prachtig gelegen Deense museum Louisiana, vlak boven Kopenhagen, presenteert een grootschalige overzichtstentoonstelling, **Diane Arbus: Photographs, 1956-1971**.

De opvallende zwart-witfoto's van de beroemde Amerikaanse fotografe Diane Arbus (1923-1971) zorgden voor een revolutie in de portretkunst, door hun onderwerpen en hun stijl. In en rond New York City selecteerde ze haar onderwerpen - waaronder paren, kinderen, nudisten, families in de voorsteden, circusartiesten en beroemdheden - vanwege hun bijzonderheid. Nog steeds maakt de directe, confronterende blik van de mensen op haar foto's indruk. "Ik zou graag iedereen willen fotograferen", verklaarde ze in 1960 in een brief aan een vriend. Diane Arbus wilde in levendig

detail een scala aan menselijke verschillen beschrijven, op een moment dat de visuele cultuur veel meer de nadruk legde op uniformiteit.

Meer info: <https://louisiana.dk/udstilling/diane-arbus/>

* In Barcelona is t/m 11 september een retrospectief te zien van de Spaanse kunstenares **Teresa Lanceta**. **Tejer como código abierto** (*Weven als een open bron*). **Teresa Lanceta Aragonés** (1951) werkt met textiel, schildert, maakt video's en schrijft. Ze deed onderzoek naar populaire textielkunst in Marokko, het werk van vrouwen in de tabaksindustrie en het Spaanse tapijt van de vijftiende eeuw. In de jaren zeventig begon ze te weven, waarbij ze als kunst opvatte wat traditioneel als ambacht werd beschouwd. Ze raakte al snel geïnteresseerd in vrouwelijke wevers, vooral Marokkaanse vrouwen. In de loop van de tijd heeft ze meerder grote en bijzondere

projecten gedaan, met altijd als basis haar interesse in vrouwenwerk en in het bijzonder hun textieltradities. De tentoonstelling in het Barcelona Museum of Contemporary Art, MACBA, is een reis door haar carrière van de jaren zeventig tot nu via haar wandtapijten, schilderijen, doeken, geschriften, tekeningen en video's.

Meer info: <https://www.macba.cat/en/art-artists/artists/a-z/lanceta-teresa>

*Voor Nederlanders is **Karin Kneffel** waarschijnlijk een minder bekende naam, maar in Duitsland geldt zij als één van de toonaangevende vertegenwoordigers van de Duitse hedendaagse kunst. In het Max Ernst Museum in Brühl (tussen Keulen en Bonn) is een mooi overzicht van haar werk te zien, **Karin Kneffel. Im Augenblick**. Ruim 80 olieverfschilderijen en aquarellen laten haar creatieve ontwikkeling zien vanaf 2004 tot nu. Ze werd internationaal bekend met haar humoristische

dierenportretten, fruitstillevens op groot formaat en ambivalente interieurgezichten. In haar werk vloeien illusie en werkelijkheid, verleden en heden, objectiviteit en dromerige vervreemding in elkaar over en creëren een haast surrealistische beleving. Haar schilderijen zijn ontworpen met de grootste perfectie en hun uitstraling is bijna tastbaar, maar ook mysterieus en afstandelijk.

Meer info: https://maxernstmuseum.lvr.de/en/ausstellungen/vorschau/standardseite_17.html

*De hele zomer t/m 14 augustus worden er op allerlei 'paradijselijke' plekken in de provincie Friesland verhalen voorgelezen, elke dag een ander verhaal op een andere plek. Sinds 2019 is naast Utrecht ook Leeuwarden Unesco City of Literature, en zij organiseren deze 100 dagen-verhalen tijdens hun Arcadia-project onder de titel ''.

Nederlandse en internationale schrijvers zijn uitgenodigd om een verhaal te schrijven rondom hun voorstelling van het paradijs. Ruim de helft van de verhalen is door vrouwen geschreven. Een aantal die nog gaan komen: Albertina Soepboer, Mira Feticu, Lotte Dondorp, Justine Le Clerq, Saskia de Coster, Sanneke van Hassel, Marga

Claus, Lauren Grof. De verhalen, o.a. van Gerda Blees, Annelies Verbeke en Joke Hermsen, zijn achteraf allemaal te beluisteren via de website.

Meer info en agenda: <https://www.leeuwardencityofliterature.nl/project/uitgesteldgeluk/>

*En in Amsterdam:

- Het Allard Pierson beheert het ontwerpersarchief van Irma Boom (1960). T/m 25 september is een selectie daaruit te zien in de tentoonstelling **Irma Boom: Book Manifest**. Niet het eindproduct maar het ontwerp- en productieproces staan centraal. Aan de hand van voorstadias van zeven projecten is haar werkwijze te volgen. Het gaat het om projecten van o.a. textielkunstenares Sheila Hicks, chroniqueur Jennifer Butler, en modeconcern (Coco) Chanel. De voltooide, gedrukte werken zijn in video's te zien.

Meer

info: https://allardpierson.nl/events/irma-boom-book-manifest/?mc_cid=c6c9a00b7a&mc_eid=abd749ef32

- In de tentoonstelling **A Place of Our Own** staan de levens centraal van vier studentes in Tel Aviv, allen Palestijns én Israëliësch staatsburger. De Israëliëse fotograaf **Iris Hassid** (1965) fotografeert de vier vrouwen sinds 2014 en praat met hen over hun ambities, vriendschappen, families en politiek-maatschappelijke betrokkenheid. T/m januari 2023 in het Joods (-Historisch) Museum

Meer info: <https://jck.nl/nl/tentoonstelling/iris-hassid>

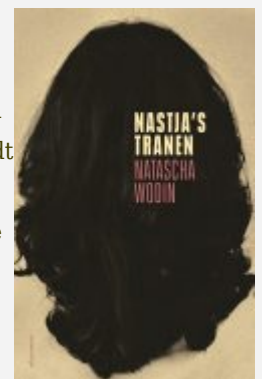
Onlangs uitgebrachte titels

- Over **Gezelschap** van **Ali Smith**: "Een vrouw krijgt een onverwacht telefoontje van een voormalige studiegenote die haar vraagt een raadselachtige mededeling te ontcijferen, en van daaruit spint Smith een breder verhaal over eenzaamheid, toevlucht en vrijheid". " Een eigenzinnig, geniaal lockdownverhaal. (...) Het vijfde deel van Smiths seizoenskwartet (ook zelfstandig te lezen, MD) gaat heen en weer tussen lyrische visioenen, fabels en komedie, tussen geschiedenis en corona". "Sprankelend. (...) *Gezelschap* is, net als het leven zelf, rommelig, grappig, droef, prachtig en geheimzinnig". "Een schitterend, boeiend en knap portret van de wereld waarin we leven, gezien door de verleidelijkste en aardigste romanschrijfster die we ons kunnen voorstellen." Ik kan me al deze lovende uitspraken uit verschillende Britse kranten/tijdschriften over **Ali Smith** en **Gezelschap** heel goed voorstellen.

- **Elsa Morante** (1912-1985) was schrijfster, dichter en vertaalster, een monumentale naam in de naoorlogse Italiaanse literatuur. Ze schreef vier grootse romans, die deze jaren opnieuw uitgegeven worden. Deze maand verscheen **Leugens en tovenarij**, na meer dan 70 jaar nog steeds een ongeëvenaarde klassieker, een drie generaties omspannende familieroman waarin een jonge vrouw uit Zuid-Italië, haar afkomst uit de doeken doet aan de hand van de sprookjes en leugens die haar verwanten zichzelf en elkaar vertelden. Op basis van nagelaten brieven reconstrueert ze hoe haar grootouders elkaar leerden kennen en hoe haar ouders na moeizame amoureuze verwickelingen uiteindelijk tot elkaar kwamen. Een verhaal van gefnuikte dromen en bedrogen liefdes - van familieliefde en familiehaat.

- Als **Natascha Wodin** in 1992 naar Berlijn verhuist zoekt ze een werkster. Ze vindt een schuchtere vrouw uit Oekraïne, het geboorteland van haar moeder die in de Tweede Wereldoorlog als dwangarbeider naar Duitsland werd gedeporteerd. De schoonmaakster, **Nastja**, had in Oekraïne een goede baan als civiel ingenieur. Maar na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verzandt haar land in chaos en economische malaise - ze ontvangt haar laatste salaris in de vorm van een zak rijst. Net als vele Oost-Europeanen zoekt **Nastja** haar heil in het herenigde Duitsland. Ze komt aan de kost als werkster, maar te laat realiseert ze zich dat haar toeristenvisum is verlopen. In de illegaliteit en de smerige wereld van de uitbuiting moet ze vechten voor haar bestaan. Voor **Natascha Wodin** is het alsof het lot haar weer inhaalt. In het heimwee van deze Oekraïense vrouw, met wie ze bevriend raakt, herkent ze het heimwee van haar moeder, die eraan onderdoor ging. Na jaren tekent ze **Nastja's portret** op in **Nastja's tranen**.

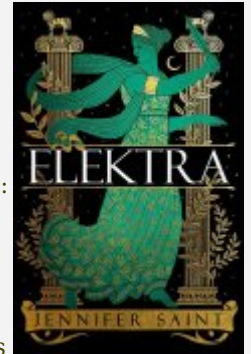
Natascha Wodin schreef eerder *Ergens in het duister*, *Ze kwam uit Mariëpol*; *De glazen stad* en *Ooit leefde ik zijn wat ouder*

en hebben we in de bieb.

- In **Waar de wind huist** schrijft Samar Yazbek over de uren waarin Ali zijn leven overdenkt tot op het moment dat hij met het leger in aanraking kwam en werd opgeroepen, of beter gezegd werd ingelijfd. Ali, een 19-jarige soldaat in het Syrische leger, ligt op de grond onder een grote boom. Hij droomt over een begrafenis, die van zichzelf? Is de vrouw die haar armen om de kist slaat zijn moeder? Wanneer hij weer bij bewustzijn komt, herinnert Ali zich de begrafenis van zijn broer, ongeveer een jaar geleden. Op hetzelfde moment realiseert hij zich dat hij gewond moet zijn geraakt door een bom die het leger eerder die dag per ongeluk liet vallen. De oorlog in Syrië is in de boeken van Samar Yazbek altijd aanwezig op de achtergrond, maar het hart van dit verhaal ligt bij de rijkdom en de schoonheid van de Alawitische cultuur.

- **Elektra** van Jennifer Saint gaat over drie vrouwen die verstrikt zijn in een eeuwenoude vloek. Als Clytemnestra met Agamemnon trouwt, negeert ze de verraderlijke geruchten over zijn familielijn, het Huis van Atreus. Maar wanneer haar zus door de roekeloze Paris naar Troje wordt gebracht en Agamemnon aan de vooravond van de Trojaanse oorlog Clytemnestra op de meest onvoorstelbare manier verraadt, moet zij wel de confrontatie aangaan met de vloek die hun familie al zo lang teistert. In Troje heeft prinses Cassandra de gave van profetie, maar ze draagt zelf ook een vloek met zich mee: niemand zal ooit geloven wat ze ziet. Wanneer haar wordt getoond wat er met haar geliefde stad zal gebeuren wanneer Agamemnon en zijn leger arriveren, is ze niet in staat om de tragedie te stoppen. Elektra, de jongste dochter van Clytemnestra en Agamemnon, wil alleen maar dat haar geliefde vader terugkeert van de oorlog. Maar kan ze ontsnappen aan de bloedige geschiedenis van haar familie, of is

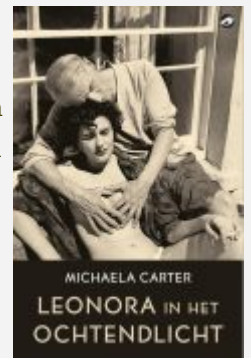

ook haar lot verbonden met dood en geweld?

- **Het leek schoonheid** van Teresa Ciabatti wordt omschreven als 'een beklemmende roman over de destructieve kracht van schoonheid. "Haar eetstoornis, onvermogen zich werkelijk te binden en promiscuïteit zijn stukjes van een puzzel die Teresa Ciabatti met grote precisie legt. Zo slaagt de schrijfster er met deze bijzondere en fraaie roman [...] toch in empathie en zelfs sympathie te wekken voor haar beschadigde hoofdpersoon." De vertelster keert in het verhaal terug naar de schaamte die ze als puber voelde over haar eigen lichaam en haar moeder. De relatie met haar mooie hartsvriendin vormt daarbij een rode draad.

- In **Leonora in het ochtendlicht** van Michaela Carter is het 1937 als Leonora Carrington, een 20-jarige Britse vrouw die droomt van onafhankelijkheid, Max Ernst ontmoet, een oudere, getrouwde Duitse kunstenaar wiens surrealistische werk Europa in de ban houdt. Ze volgt hem naar Parijs, naar de bruisende wereld van ateliers en cafés waar de visionairs van de surrealistische beweging de conventionele benaderingen van kunst en leven uitdagen. Geïnspireerd door hun vrijheid begint Leonora te experimenteren met haar eigen schilderijen, vertaalt ze de Keltische verhalen uit haar jeugd naar het schilderslinnen en krijgt ze erkenning onder haar eigen naam. Het is een tijdperk van onbegrensde mogelijkheden - totdat de dreiging van de oorlog over Europa trekt en er krantenkoppen verschijnen waarin Max en de zijnen als 'entartet'

worden bestempeld.

- Er was eens een beeldhouwer in het oude Griekenland die zijn droomvrouw schiep uit marmer. Een godin schenkt zijn meesterwerk het leven. Galatea blijkt echter geen gehoorzame echtgenote te zijn en houdt er een eigen mening op na, waarop Pygmalion haar opsluit. Uit liefde voor haar dochter, voor wie zij een beter leven wenst, zet Galatea alles op alles om hun vrijheid te verkrijgen. Pygmalions verhaal heeft miljoenen mensen door de eeuwen heen geraakt, en inspireerde onder andere de geliefde musical My Fair Lady. Madeline Miller schreef met **Galatea** een kort maar krachtig verhaal

over de vrouw als object, dat voor deze uitgave mooi geïllustreerd werd door Ambra Garlaschi.

- In **Ooit waren er wolven** van *Charlotte McConaghy* komt een vrouw naar Schotland om veertien grijze wolven in de afgelegen Hooglanden te herintroduceren. Als wetenschapper weet ze dat wilde dieren de enige redding zijn voor het verwoeste landschap. Als vrouw hoopt ze op een nieuwe start. Ze is niet meer wie ze was, veranderd en gesloten door het leed dat ze heeft gezien. Wanneer een boer dood wordt aangetroffen en een klopjacht op haar dieren begint, moet ze haar angsten onder ogen zien: is de wolf of de mens het beest in het bos? En zal ze ooit weer menselijk contact kunnen toelaten - of wordt ze verslonden door de wildernis die ze wil redden?

- In haar grootse nieuwe roman **Dunkelblum zwijgt** schiept de bekroonde Oostenrijkse schrijfster *Eva Menasse* een duister historisch panorama aan de hand van een klein, benepen stadje dat steeds weer tot arena van de wereldpolitiek verwordt. Ze vertelt hoe de bewoners omgaan met een historische schuld, en over de wonden in het landschap en in de zielen van de mensen, die, anders dan de herinnering, niet verdwijnen. *Eva Menasse* ging dit epos schrijven omdat wilde weten hoe je dat doet, leven na een gruwelijke gebeurtenis. Het is grotendeels gebaseerd op het werkelijk bestaande Rechnitz waar in 1945 een wilde, grootscheepse executie plaats vond van 200 Joods-Hongaarse dwangarbeiders die aan de Sud-Ostwall bouwden. Ook dit gruwelijke kan ze alleen met humor opschrijven, vertelt ze in *Trouw*.

- Gedurende haar verblijf in de woning van de familie Frank op het Merwedeplein in Amsterdam, maakt schrijfster *Maha Hassan* kennis met Anne, onder meer door de foto's die ze aan de muur ziet hangen. Er ontstaat een wederzijdse verbondenheid tussen de twee vrouwen, niet in de laatste plaats door de overeenkomst tussen Annes verhaal (1942-44) en dat van Maha, zeventig jaar later. De Tweede Wereldoorlog en de opstand/ oorlog in Syrië, waarvoor Maha is gevlucht. Anne kruipt steeds meer onder de huid van de schrijfster. Ze zijn voortdurend met elkaar in gesprek in **Dromen over Anne Frank**.

Overige titels van deze maand:

- **De geur van een moeder** van *Lucia van den Brink* gaat over een vrouw als kind tot dertigjarige. Over wat onveilig opgroeien met je doet. Wat ervan achterblijft in jezelf.
- **Toen wij vogels waren** van *Ayanna Lloyd Banwo* uit Trinidad en Tobago: Een mooi verhaal waarin magie en wijsheid samenkomen op een eiland in de Caribische Zee,
- **Drie zomers** van *Margarita Liberaki* is een Griekse klassieker uit 1946; drie zussen wonen op het platteland tussen de weelderige natuur en worden verliefd op het leven.
- **De drie duifkes** van *Hilde Van Mieghem*: Drie temperamentvolle, mooie jonge vrouwen willen uitvliegen, dartelen en ontsnappen aan een schraal en zielloos leven.
- In **Niet geschikt voor publicatie** vertelt *Gabrielle la Rose* over 'een lieve jongen' die op het verkeerde pad terechtkomt; hoe verwarrend is de lijn tussen goed en fout.
- **Winter in Sokcho** van *Elisa Shua Dusapin* is een roman over een vissersstadje op de grens tussen Noord- en Zuid-Korea
- **Alles wat je hart begeert** van *Stephanie Schuster* is deel 1 van de Wondervrouwen-trilogie: Vier vrouwen vol dromen ontmoeten elkaar in een pittoresk dorpje in Beieren.
- **Bergen aan zee** van *Pauline Slot* gaat over een vrouw die worstelt met de liefde voor haar 'afwezige' man en hoe dat te combineren met haar eigen levenswensen.
- **Scheiden**, ooit vermist, is het heruitgegeven autobiografische meesterwerk van de Hongaars-Amerikaanse *Susan Taubes*; over allerlei vormen van scheiden.
- In **Een liefdeshuwelijk** van de Bengaals-Britse *Monica Ali* vraagt een jonge vrouw zich af wat ze eigenlijk in een relatie zoekt en wat een 'liefdeshuwelijk' inhoudt.

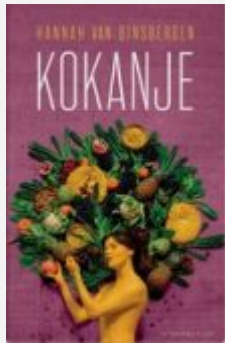
Poëzie

- De nieuwe poëziebundel van *Gerda Blees*, **Week**, draagt als ondertitel **Een zwangerschap in gedichten**. In de gedichten spreekt een moeder tot haar ongeboren kind. Buiten woelt de wereld, binnen in haar buik groeit het leven, dat blijdschap en mooie toekomststromen brengt, maar ook angst, zorgen en ongemak. Met verwondering en zelfrelativering laat *Gerda Blees* zien hoe het aanstaande moederschap haar lichaam en leven verandert. Gedurende haar zwangerschap bleef ze schrijven:

iedere week een gedicht. Het resultaat is het even komisch als kwetsbaar, even lichtvoetig als liefdevol.

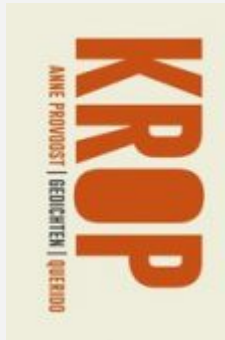
- Het Land van Kokanje, ook wel bekend als Luilekkerland, is een sprookjesland van overvloed. Maar de weg erheen is lang en vol hindernissen, want hij voert dwars door ons dagelijks leven. Wanneer mensen worstelen om in leven te blijven, verzinnen ze hun eigen utopie. Geen spiritueel ideaal van wat het paradijs zou moeten zijn, maar een plek die past bij wat mensen willen. Waar de gebraden duiven je in de mond vliegen en de koeken aan de bomen groeien. In haar bundel **Kokanje** neemt *Hannah van Binsbergen* de wereldse geneugten serieus, en kiest voor behoefte en plezier. Overvloed is mogelijk, maar we moeten er wel voor vechten.

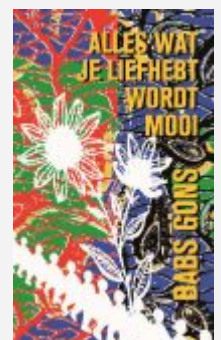
- **De spronglaag** is alweer (als ik goed geteld heb) de 13e dichtbundel van *Esther Jansma*. De bundel heeft trekken van een sprookje, vooral door de personen die er een rol in spelen. Er wordt een caleidoscopisch beeld geschetst van het opgroeien in een gezin waar kunst belangrijker werd gevonden dan mensen, wat tegenwoordig een disfunctioneel gezin genoemd zouden worden. Een toevallige passant vraagt de auteur om wat kleding en eten, en begint het verhaal te vertellen: "Ik groeide op in een piratenschip." Het is een delicaat netwerk van poëzie en proza, mishandeling en liefde, waarin ook *Esther Jansma's* eerdere teksten resoneren, wat een onverwacht licht op haar hele oeuvre werpt. "De crux is liefde en wij zijn de scherven daarvan."

- *Anne Provoost* schreef al eerder gedichten voor tijdschriften en literaire evenementen, nu is er haar eerste bundel **Krop**. "Het poëtisch schrijfproces verloopt anders dan bij mijn romans, want gedichten ontstaan in weerwil van mezelf. Ik ga niet zitten om ze te schrijven, ze bieden zich aan. Ik had al een tijdje last van cadans, een ritme van lettergrepen en woorden in mijn hoofd. Die cadans ging in de weg zitten van mijn schrijfproces, ik moest ervan af, zodat ik weer geconcentreerd aan mijn verhaal over mijn grootmoeder en de frontkinderen in de Westhoek kon werken. Er kwamen ineens zinnen met een ritme en met rijm. Het voelde een beetje als een krop, zoals de vergroeiing bij de duiven, iets wat eruit moest voor het zo dik zou worden dat het me zou verhinderen te slikken... Ik vind het mooi dat bij poëzie de betekenis nog niet 'toegedicht' is. De lezer krijgt zelf de kans om een eigen interpretatie te geven. Wat ik kan zeggen is dat mijn kropgevoel volgens mij is ontstaan uit een voorgevoel van snel naderende ontreding."

- Schrijfster-spoken wordartiest *Babs Gons* zegt meestal waarop het staat, maar ze kijkt met een zekere mildheid en een groot gevoel van mededogen naar de mensheid. **Alles Wat Je Liefhebt Wordt Mooi** is een verzameling teksten die vaak ook weer gedichten zijn. Haar teksten leven en bewegen: gedichten monden uit in columns, een verhaal leest als een vers, continu vloeien vorm en inhoud in elkaar over. *Babs Gons* weet met haar warme observaties lezers te raken, of ze nu spreekt over de coronacrisis, over de stad, het (stief)ouderschap, over de schoonheid van het woord 'veerkracht', over zomerlichamen (of juist niet), over gastvrijheid, harten die breken en/of helen, over bijzondere ontmoetingen, zomaar op straat. Haar verbindende blik spreekt veel lezers aan.

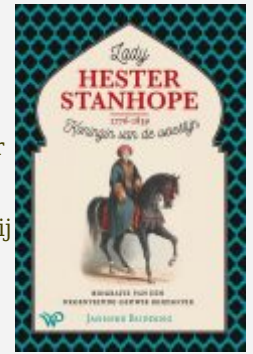

Verhalen

- De bundel **Meneer en mevrouw God** van *Margriet de Moor* telt 16 verhalen, veelal korte schetsen, miniaturen. Verhalen die niet echt een samenhang hebben, ze gaan over 'kleine' en 'grote' onderwerpen, over Haydn, Mozart, een zelfportret van Judith Leyster en het Joodse bruidje van Rembrandt. Verhalen, waarin de wereld vaak mooier beschreven wordt dan die is. In het titelverhaal bespreken meneer en mevrouw God in de hemel de toekomst van de mens.

Non-fictie

- **Lady Hester Stanhope (1776-1839), koningin van de woestijn** van Janneke Budding is de biografie van een 19e-eeuwse reizigster. Na enkele teleurstellende relaties slaat Lady Hester Stanhope, behorend tot de hoogste Britse kringen, aan het reizen. Via Turkije komt ze in Egypte, waar ze gekleed in Turkse mannenkleding wordt gefêteerd door de beruchte pasja Mohammed Ali. Ze trekt door woestijnen, bezoekt Palmyra en leidt een expeditie naar Ascalon (Asjkelon). Uiteindelijk vestigt zij zich in een voormalig klooster in Syrië. Daar haalt zij zich de vijandschap van Mohammed Ali op de hals, omdat ze de bevolking beschermt tegen zijn wreedheid en willekeur. De 'koningin van de

woestijn' en 'leeuwin van de Levant' sterft arm en eenzaam in haar gedeeltelijk dichtgemetselde klooster.

- In **De buitenkant** vragen veertien vrouwen zich af welke rol het uiterlijk nu precies speelt of welke rol het zou moeten spelen. En ook al is elk verhaal anders, elk verhaal is herkenbaar. Het gaat over dik zijn, over het zoeken naar kleding, over blikken en opmerkingen en complimenten, over de niet altijd negatieve gevolgen van langdurige acne, over ouder worden, over de hoofddoek, over het beschermen van dochters, over gevechten en acceptatie. Over de meetlat die je als vrouw altijd bij je draagt. Met bijdragen van *Dilara Bilgiç, Daan Borrel, Machteld van Gelder, Dalilla Hermans, Bregje Hofstede, Yvonne Kroonenberg, Anja Meulenbelt, Ileen Montijn, Anousha Nzume, Marja Pruis, Joyce Roodnat, Xandra Schutte, Mieke van Stigt en Manon Uphoff*, en samengesteld door *Milou van*

Rossum.

- **Boos meisje** is een essay-bundel van *Marja Pruis*. Onbeschaamd erudiet en grappig heeft ze het over de hoekigheid van Rachel Cusk, over het vrouwenhaterige van Renate Rubinstein, het Arabisch van Sigrid Kaag en de arrogantie van haarzelf. In beeldende, bijtende observaties schrijft ze over misogynie, sociale pikordes, over het ideaalbeeld van de vrouw en de realiteit, over hoe schrijfster te zijn. Vrouwen hebben een onmogelijke opdracht in onze maatschappij: lief zijn, maar ook stoer; alleen niet té stoer, want dan ben je een boos meisje, die het hare er van denkt. Terwijl dat juist de leukste vrouwen zijn, vindt ze.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- T/m 30 oktober laat de Kunsthal in Rotterdam het werk zien van ruim honderd vrouwen die bepalend zijn of zijn geweest

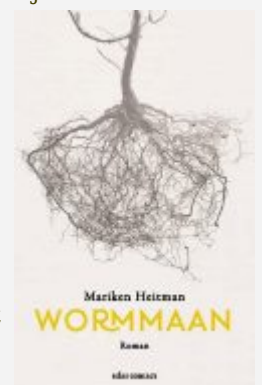
voor 'design'. **Here we are** is een grootse en veelzijdige tentoonstelling van 120 jaar aan meubels, keramiek, glaswerk, juwelen, mode, grafische vormgeving en textiel. Uitgangspunt vormen bijzondere stukken uit de collectie van het Vitra Design Museum, een bijzonder vorm gegeven museum in het Zuid-Duitse Weil am Rhein. Van Bauhauspioniers en het ontwerp van ruimtecapsule-interieurs, tot legendarische designklassiekers en

vrouwen die op dit moment met hun duurzame innovaties hun vak hervormen. Pionierende vrouwen maakten hun legendarische ontwerpen in de schaduw van hun mannelijke collega's. Tegenwoordig verleggen vrouwen de grenzen van wat we 'design' noemen en voor wie het wordt gemaakt. Duurzaamheid en de nieuwste technologieën zijn hierin leidend.

Meer info: <https://www.kunsthall.nl/nl/plan-je-bezoek/tentoonstellingen/hereweare/>

- De ILFU Boekenclub is op 4 juli gewijd aan *Wormmaan*, de roman waarmee **Mariken Heitman** de Libris Literatuur Prijs won. Het is een roman waarin natuur en cultuur tegen elkaar afgewogen worden en onze voorouders tot ons spreken. Hoofdpersonage Elke ziet een overeenkomst tussen de manier waarop zij een erwt probeert te cultiveren en de manier waarop de maatschappij haar op een bepaalde manier lijkt te willen vormen - een vorm waarin zij zich niet thuis voelt. Want als we alles categoriseren en proberen te vormen naar wat we denken dat het zou moeten zijn, blijft er dan niet een verschaalde wereld over? En is die drang naar categorisering en identificering iets wat inherent is aan de mens? Over dit soort vragen kun je samen met *Mariken Heitman* praten tijdens de avond.

Meer info: <https://ilfu.com/agenda/ilfu-boekenclub-wormmaan>

Bibliotheeknieuws:

- In juli zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

- In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen. Afgelopen maanden gaan de bijeenkomsten weer 'gewoon' door. De **leesgroep** zal 8 boeken gaan bespreken: 4 titels van Nederlandse schrijfsters (o.a. Lisa Weeda, Simone Atangana Bekono en Anjet Daanje) en 4 van niet-Nederlandse (o.a. Fran Ross en Laetitia Colombani). Komende dagen zal de lijst preciezer worden samengesteld. Als je belangstelling hebt, er zijn een paar plaatsen open en binnenkort zal de nieuwe lijst op onze website bekend gemaakt worden.

Meer info via info@vrouwenbibliotheek.nl

- Onze 'Utrecht 900 jaar'- pagina wordt langzaam verder uitgebouwd. Er verschijnen gaandeweg meer items en artikelen.

Zie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/utrecht-900-jaar/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De biografie van de baarmoeder van Marlies Bongers en Corien van Zweden, *Oreo* van Fran Ross, *Hotel du Lac* van Anita Brookner, *Echte vrouwen beminnen anders* en een flink aantal andere giften.

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/10/niemand-zoals-ik-door-miriam-toews/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/15/broed-door-jackie-polzin/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/23/zee-nu-door-eva-meijer/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/06/26/werelden-uit-elkaar-door-julia-franck/>

De leenbijdrage voor 2022 is opnieuw vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken.

We hebben een **nieuw banknummer NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2022'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 juni 2022